

НАЦИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ СРБИЈЕ

11000 Београд, ул. Димитрија Туцовића 23, тел/факс: 011/ 2455-184
e-mail: nacionalnaorganizacija@bvcom.net

Текући рачун: 255-000000002258-85, мат. бр.: 17697285, ПИБ: 105167562

ПРЕПОРУКЕ у вези са поступњем изборних комисија у циљу остваривања права на неометно гласање различитих категорија особа са инвалидитетом

ПРЕПОРУКЕ:

- 1. Особама са телесним инвалидитетом и отежаним кретањем** неопходно је омогућити приступ бирачким местима. Требало би предузети нужне кораке како би што већи број бирачких места био приступачан. У случају да је бирачко место неприступачно и технички је немогуће отклонити постојеће баријере до дана одржавања избора, изборне комисије морају бирачима са инвалидитетом омогућити да, у складу са одредбама члана 72а Закона о избору народних посланика, остваре своје бирачко право гласањем у своме дому, уз гарантовану тајност избора и подршку чланова изборне комисије сходно законом прописаној процедури.
- 2. Особама са инвалидитетом које бораве у установама социјалне заштите за трајни смештај у месту изван места пребивалишта** из личних докумената тих особа неопходно је омогућити да остваре бирачко право отварањем бирачких места у установама за трајни смештај где те особе бораве.
- 3. Особама са телесним инвалидитетом и слепим и слабовидим особама** требало би омогућити да им, на њихов захтев, приликом гласања асистира особа од поверења коју оне одаберу.
- 4. Ради обезбеђивања доступности изборних материјала за слепе и слабовиде особе**, неопходно је изборне листе кандидата, које ће бити истакнуте на бирачким местима, благовремено доставити организацијама слепих и слабовидих особа у формату који је приступачан тим особама - у електронској форми у Ворд документу, на Брајевом писму или другом одговарајућем формату, како би га оне дистрибуирале

својим члановима (контакт телефон Савеза слепих Србије је 011/3286-550 и 011/3286-706, а секретар организације Драгиша Дробњак).

5. Ради обезбеђивања доступности информација везаних за изборни процес **глувим особама**, неопходно је обезбедити превођење на знаковни језик свих представљања кандидата и сучељавања ставова учесника у изборној трци на јавном сервису РТС, као и на другим ТВ станицама са националном и локалним фреквенцијама.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ А:

Особама са инвалидитетом је обавезујућим нормама међународног права, а и Уставом Републике Србије и позитивним прописима нашег националног законодавства гарантовано пуно и једнако уживање свих људских права и слобода, међу којима су и право да одлучују о свим питањима која су од интереса за грађане и активно и пасивно бирачко право.

У том смислу **Конвенција УН о правима особа са инвалидитетом**, коју је Република Србија потписала 17. децембра 2007. и ратификовала 29. маја 2009. године, чланом 29, одређује обавезу државе уговорнице да осигура да особе са инвалидитетом могу ефикасно и потпуно учествовати у политичком и јавном животу равноправно са другим грађанима, непосредно или преко слободно изабраних представника, укључујући право и могућност да гласају и буду бирани, између осталог, тако што ће:

- обезбедити да процедуре гласања, средства и материјали буду прикладни, приступачни и лаки за разумевање и коришћење;

- штитити права особа са инвалидитетом да тајно гласају на изборима и јавним референдумима без застрашивања, као и да се кандидују на изборима, да ефикасно обављају дужности и све јавне функције на свим нивоима власти, омогућавајући коришћење технологија за помоћ и нових технологија где је то могуће;

- гарантовати слободно изражавање воље особа са инвалидитетом као бирача и у том циљу, где је то потребно, на њихов захтев, омогућити да им особа по њиховом избору пружи помоћ приликом гласања.

Неколико одредаба **Устава Републике Србије** су значајне за остваривање права на равноправност особа са инвалидитетом. Члан 18 одређује да се Уставом јемче, и као таква непосредно примењују људска и мањинска права зајемчена опште прихваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима. Члан 21 забрањује сваку дискриминацију, укључујући и ону по основу психичког и физичког инвалидитета. Члан 51 одређује да свако има право да буде *истинито, потпуно и благовремено обавештаван о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују*, а члан 52 да свако има право да бира и да буде биран.

Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом ("Сл. гласник РС", бр. 33/2006) такође садржи одредбе којима се штити равноправност особа са

инвалидитетом и подстиче њихово укључивање у све сфере друштвеног живота. У вези са правом на равноправно и делотворно учешће у јавном животу треба истаћи члан 4 овог Закона који прописује да су органи јавне власти дужни да особама са инвалидитетом „обезбеде уживање права и слобода без дискриминације“, као и чланове 33 „Јединице локалне самоуправе дужне су да предузму мере с циљем да се физичка средина, зграде, јавне површине и превоз учине приступачним особама са инвалидитетом“; 34 „Органи јавне власти дужни су да предузму мере за обезбеђење равноправности особа са инвалидитетом у поступцима пред тим органима“; 35 „Органи државне управе, територијалне аутономије и локалне самоуправе надлежни за послове културе и медија дужни су да предузму мере, с циљем да се особама са инвалидитетом учине приступачним информације и комуникације путем употребе одговарајућих технологија“; и 38 „Сви органи државне управе, територијалне аутономије и локалне самоуправе дужни су да предузимају активности с циљем стварања једнаких могућности за особе са инвалидитетом и да у тим активностима обезбеде учешће особа са инвалидитетом и њихових удружења“.

НООИС вам стоји на располагању да вам својим људским ресурсима, знањем и експертизом помогне како би се предузеле све неопходне мере и осигурала равноправност грађана Републике Србије са инвалидитетом на предстојећим изборима. За сва додатна питања, молимо вас да нас контактирате на број: 011/ 24 14 328 или на моб. тел. 060/ 55 22 99.

С поштовањем,

Извршна директорка НООИС:
Иванка Јовановић